

Вовк В. В., студентка,
Київський університет права, м. Київ
Науковий керівник: Коверзнієва Г. П., к.ю.н., доцент

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АВІАКОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Поява нової галузі включає в себе масштабну та досить ємку роботу протягом багатьох років. Починаючи з середини минулого століття, правове регулювання космічних відносин є необхідною діяльністю, таким чином виділивши космічні відносини в окрему галузь права [1, с. 21]

4 жовтня 1957 р. – саме цей день є витоком для майбутнього космічного права. Саме тоді Радянський Союз запустив перший штучний супутник Землі.

Питому вагу у формування космічного права внесла ООН в 1959 році. Саме тоді були підняті питання про можливості розробок майбутніх космічних програм; спрямованість, функції та принципи космічного права; розповсюдження інформації серед науковців у різних куточках світу; щодо науково-технічного забезпечення на той момент; формування джерел космічного права.

Правові космічні звичаї та міжнародно-правові договори є основними джерелами формування нової галузі права. Українське законодавства також передбачає низку законів: Закон України «Про космічну діяльність» від 15 листопада 1996 р., Закон України «Про державну підтримку космічної діяльності» від 16 березня 2000 р., Закон України «Про державну підтримку космічної діяльності». Всі ці закони спрямовані на визначення засад діяльності держави у цій сфері права, матеріальне забезпечення потреб, що стосуються України, підвищення експортного потенціалу космічної галузі та конкурентоспроможності розробок (виробів вітчизняних суб'єктів космічної діяльності; створення економічних умов і надання гарантій для залучення інвестицій (у тому числі іноземних) у розвиток космічної галузі [4].

У 2013 р. був виданий інноваційний за своєю суттю акт – Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2013-2017 роки». Головною його метою є «Забезпечення розвитку сучасних космічних технологій в Україні є важливим чинником, що визначає стратегічне місце держави у світі» [3].

Щодо нормативно-правової основи, то нею є космічне законодавство, а стрижневими актами є Закон України «Про космічну діяльність» (1996) та Міжнародно-правові договори про космічну діяльність, ратифіковані Верховною Радою України [2, с. 16-20].

Таким чином, саме законодавство України затверджує всі майбутні плани щодо діяльності українського народу в авіакосмічній галузі. Закон України «Про космічну діяльність» став першим національним законодавчим актом, що комплексно увібрав в себе більшість міжнародно-правових норм і принципів космічної діяльності.

Подальший розвиток українського законодавства буде здійснюватися різними методами і шляхами, наприклад – імплементації норм міжнародного космічного права в цю галузь національного космічного законодавства.

Поняття про імплементацію пов'язане з іншим глобальним питанням: чи достатньо для регламентації відповідних відносин у сфері космічної діяльності діючих норм міжнародного космічного права? На нашу думку, звісно ні. Після дослідження значної кількості юридичної літератури та наукових статей, автор дійшов висновку, що існуючі міжнародно-правові норми повинні охоплювати не тільки діяльність держав і міжнародних організацій, а й юридичних та фізичних осіб у космосі. Досить цікавим є питання, як саме будуть регулюватися відносини між суб'єктами міжнародного права та не суверенними суб'єктами? Звісно, на це питання не має жодної формально визначеної відповіді. Але маємо надію, що законодавець зверне увагу на цю галузь якомога швидше.

Зважаючи на стан «оновлення» національного космічного права, необхідність виконання міжнародних зобов'язань України, потреби практики та зарубіжний досвід, вже в найближчій перспективі вважаємо доцільним законодавчо врегулювати питання, що стосуються:

— удосконалення (посилення) механізмів державного регулювання космічної діяльності;

— розробки та впровадження в практику національної космічної сфери правил космічної діяльності.

Підсумовуючи, необхідно відзначити, що космічне право – це платформа, що може зробити Україну світовим лідером. З огляду на потужний історично обґрунтований досвід нашої країни у космічній галузі, галузі космічного моделювання, підготовки фахівців тощо, вважаємо цю сферу однією з найперспективніших галузей нашої економіки.

Література

1. Андрушко І. П. Космічне право: поняття та зміст: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / І. П. Андрушко. – К., 2006. – 21 с.

2. Беглий О. В. Правове забезпечення діяльності авіакосмічної галузі України: стан і перспективи удосконалення / О. В. Беглий, З. І. Боярська, Є. К. Єряшов // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: зб. наук. пр. – К.: НАУ, 2012. – № 3 (24). – С. 16-20.

3. Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2013-2017 роки: Закон України від 5 вересня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 20-21. – Ст. 725.

4. Про космічну діяльність: Закон України від 15 листопада 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960502.html

УДК 347.82 (043.2)

Грикун М. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Жмур Н. В., к.ю.н.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Україна як держава, що приєдналася до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, несе відповідальність за виконання міжнародних зобов'язань, що випливають із цієї Конвенції, та за гарантії і створення умов безпеки для суспільства, захисту інтересів під час провадження діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України.

Основою державного регулювання діяльності цивільної авіації України є законодавча і нормативно-правова база, що складається з Конституції України, Закону України «Про транспорт», Повітряного кодексу України (далі – ПК України) та інших законодавчих актів, національних нормативно-правових актів, державних і галузевих стандартів, керівних документів по стандартизації, нормативно-правових актів колишнього МЦА СРСР, які не втратили своєї актуальності і не суперечать Конституції і чинному законодавству України, дійсних для України актів міжнародного повітряного права, документів міжнародних організацій, членом яких є Україна.